

PRENUMERATA.

Kurjera Warszawskiego
wraz z dodatkiem porannym:
w Warszawie: rocznie
rs. 9, półrocznie rs. 4 kop. 50,
kwartalnie rs. 2 kop. 25, miesię-
cznie kop. 75.

za odosłanie do domu dopła-
ca się miesięcznie kop. 5.

Na prowincji i w Cesar-
stwie: rocznie rs. 12, półrocznie
rs. 6, kwartalnie rs. 3, miesię-
cznie rs. 1.

za granicą: miesięcznie
rs. 1 kop. 50.

Numer pojedynczy bez doda-
tku kop. 5; dodatek poranny
kop. 3.

KURIER WARSZAWSKI.

Wychodzi w dni powszednie wieczorem, w niedziele i święta rano, a nadto wychodzi
stałe w dni powszednie, z wyjątkiem dni poświęconych, dodatki poranne.

ROK SZESZCZDZIESIĄTY ÓSMY.

Ogłoszenia i prenumeratę przyjmuje kantor Kurjera Warszawskiego codziennie od godziny 8-ej rano do 8-ej
wieczorem, w niedziele i święta od godziny 10-ej rano do 1-ej w południe.

OGŁOSZENIA.

Reklamy: za jeden wiersz
garbontowy albo jego miejsce
pierwszy raz 25 kop., każdy na-
stępny raz 20 kop.

Nekrologja: za jeden wiersz
15 kop.

Zwyczajne ogłoszenia: za
jeden wiersz petytowy albo jego
miejsce, pierwszy raz 10 kop.
każdy następny raz 8 kop.

Małe ogłoszenia: za jeden
wiersz po 2 kop. każdy raz.

Nadesłane: za jeden wiersz
garbontowy rs. 1.

Ogłoszenia do Kurjera przy-
jmuje także Biuro Rajchmanna
i Frendlera ul. Senatorska 26.

Redakcja, Administracja i drukarnia: plac Teatralny nr 5. — Telefon Redakcji nr 126. — Telefon Administr. 141.

— W kościele św. Jacka (po-dominikańskim) jutro,
o godz. 7-ej zrana, przed ołtarzem Matki Boskiej Ró-
żańcowej odprawiona będzie uroczysta wotywa na inten-
cję braci i siostr bractwa Różańca św.

— W kościele św. Anny (po-bernardyńskim) jutro,
o godz. 9-ej zrana, odprawiona będzie uroczysta woty-
wa z wystawieniem N. Sakramentu w puszcze i z proce-
cją, na intencję arcybractwa czci Niepokalanego Serca
N. Marii Panny, poczem o godz. 10-ej zrana odprawio-
na będzie z powodu pierwszej soboty nowo rozpoczętego
miesiąca msza św. żałobna, z odśpiewaniem psalmu *de profundis* za dusze zmarłych członków tegoż arcybrac-
twa.

— W kościele Opieki św. Józefa (panien wizytek)
jutro, jako w pierwszy piątek noworocznego mie-
sąca, odprawiona zostanie o godz. 9-ej zrana solenna
wotywa z wystawieniem N. Sakramentu.

— W dniu jutrzejszym, o godz. 9-ej zrana, w ko-
ściele św. Ducha (po-paulińskim) przed ołtarzem N.
Marii Panny Częstochowskiej i ku Jej czci odprawiona
będzie solenna wotywa.

— W kościele św. Józefa Oblubieńca (po-karmeli-
ckim) jutro, o godz. 10-ej zrana, odprawiona zostanie
wotywa ku czci św. Dominika, założyciela zakonu ka-
znodziejskiego.

— Jutrzejszemi nieszporami w kościele św. Jacka
(po-dominikańskim) rozpocznie się całodziennie nabo-
żeństwo odpustowe ku czci św. Dominika.

— Pojutrze, jako w pierwszą niedzielę nowo rozpoczę-
tego miesiąca, w kościele Opieki św. Józefa (panien
wizytek), odbędzie się dopołudniowe nabożeństwo z wy-
stawieniem N. Sakramentu w puszcze na intencję bractwa
matek chrześcijańskich.

— W kościele archikatedralnym św. Jana pojutrze,
o godz. 9-ej zrana, odprawiona będzie solenna wotywa
na intencję członków archikonfraternji literackiej.

PRZEGLĄD POLITYCZNY.

Porządkiem rzeczy, jeżeli podróż cesarza Wilhelma
prowadzić ma za sobą praktyczne następstwa, zacz-
ną one okazywać się teraz w kształtach więcej na-
turalnych, niż mgliste odkrycia korespondentów,
którzy zwykli z trójnoga wytykać drogę współcze-
snej historii wprzód jeszcze, zanim powołane do to-
go czynniki zdołają powziąć jakiekolwiek postano-
wienie. Owóż mamy już dziś do zapisania taki za-
rys akcji dość ściśle określony, a obejmujący je-
dnym rzutem cały obszar krytycznych dziś stosun-
ków. Rolę tę zdaje się pełnić artykuł *Kreuzztg.*,
którego treść przyniósł nam telegram berliński, za-
mieszczony w dzisiejszym porannym wydaniu.

Trudno oczywiście sądzić, o ile organ junkierski
jest w danym wypadku—mówiąc po niemiecku—
tubą (*Sprachrohr*) oficjalną. Nieczęsto wprawdzie,
ale zdarzało mu się to czasami, obecnie zaś, wobec
notorycznych stosunków skrajnie konserwatywnego
organu ze sferami bliskimi dworu, źródłowy cha-
rakter informacji jest wielce prawdopodobny, w każ-
dym zaś wypadku niepodobna zaprzeczyć, że plan,
wytknięty przez *Kreuzztg.*, wiąże się całkiem lo-
gicznie z kierunkiem, zapoczątkowanym przez Niem-
cy wizytą petersburską cesarza.

Usunięcie nieufności, o którym głoszą wszyscy,
stanowi tu punkt wyjścia, po za którym ukazuje
się naprzód zjazd ministrów państw bezpośrednio
zainteresowanych, następnie zaś już nie konferen-
cja ambasadorów, lecz formalny kongres, mający
dokonać rewizji traktatu berlińskiego. Myśl ta pod-
noszoną już była w chwilach groźniejszych przesile-
ni, uważano ją wszakże za krok zbyt ryzykowny
wobec braku pewności, czy porozumienie ogólne
możliwe jest do osiągnięcia, w przeciwnym bowiem
razie kongres mógłby się stać tylko prologiem po-
wszechnej katastrofy. Dziś wszakże wszystko zda-
je się przemawiać za tem, że niezłomna konieczność

natchnęła dyplomatów odwagą podjęcia stanowczej
próby, dla której powodzenia grunt przygotowany
z możliwą starannością. Uczyniła to dyplomacja
niemiecka wspólnie z ruską; teraz w dalszym cią-
gu pp. Giers, Bismark, Kalnoky i Crispi na konfe-
rencji specjalnej określić mają szczegóły kompromi-
su, któremu ostateczną sankcję nadałby kongres
europejski. Naturalnie, że łatwiej się to wszystko
mówi i pisze, niż przeprowadza w praktyce; bądź-
co bądź jednakże pewnem jest jedno: że jeśli poko-
jowe wyjście z zawikłanych stosunków dzisiejszych
w ogóle jest możliwe, to tylko na tej drodze.

I nie trzeba być prorokiem, aby przepowiedzieć
zgodny z założeniem powyższem koniec tej akcji.
Podział sfery wpływu na półwyspie bałkańskim,
ostawiony już, jako pewien rodzaj utopji polity-
cznej, może jednakże stać się dopuszczalnym, cho-
ciaż sposobem próby, zwłaszcza, gdy jedyna po za
tem droga orężnego rozstrzygnięcia zbyt wielkie
dla stron przedstawia ryzyko. Jakże kształty przy-
jmie nowy układ, przedwczesnem byłoby dociekać,
gdy zwłaszcza sam akt główny, kongres, nie zo-
stał postawiony na widoku w formie dość stanow-
czej. Dwa punkta wszakże—na wypadek spełnie-
nia się zapowiedzi *Kreuzzeitung*—zarysowują się nie-
mal wyraźnie: sankcja unji bułgarsko-rumelijskiej
pod wskazanym księciem, czyli innemi słowy po-
wrot do traktatu san-stefańskiego, i sankcja sta-
nowczego przyłączenia Bośni i Hercegowiny do
Austro-Węgier, prawdopodobnie w połączeniu z ja-
kiemś otwarciem lufki na morze Egejskie. Mogą
przytem zyskać włoskie aspiracje, np. na Tripolis,
poczem na czas nieco dłuższy utrwaliły się pokój...
na wschodzie Europy.

Doniesienia dzienników z Brukselli zaznaczają,
iż Wiktor-Napoleon, dziękując prezesom komitetów
wyborezych stronnictwa bonapartystowskiego w Pa-
ryżu, za życzenia, jakie mu złożono w dniu imienin,
wystosował do tychże prezesów komitetowych pi-

Odpowiedź p. Ochorowiczowi.

Pan Och. we wstępie odpowiedzi swojej na kry-
tykę lekarzy warszawskich postarał się zawiadomić
ich, jak i czytającą go publiczność, iż skończył dwa
uniwersytety, na trzecim przebywał, a na czwar-
tym wykładał.

Zaiste, sz. profesor zrobił dobrze. Zapuściwszy
się bowiem w czytanie jego polemiki, na każdym
kroku przyszedłoby nam zapomnieć o tem. Zamiast
pewnego znużenia, jakie niekiedy ogarnia nas przy
czytaniu poważnych krytyk naukowych, czytając
odpowiedź p. dra filozofji bawimy się, ale jednocześnie
doznajemy niesmaku, jaki budzą w nas zwy-
kle farsy teatralne o podejrzaney wartości konce-
ptach.

Pan Och. rozpoczyna ze mną polemikę od zawi-
domienia czytelników, iż zrobiłem mu reklamę za
szklankę wypitej u niego herbaty. Prawda niez-
przecona. Ale proszę mi pokazać gdziekolwiek na
całej kuli ziemskiej drugiego dra filozofji na czte-
rech uniwersytetach, któryby umiał rozpocząć po-
lemikę naukową podobnie silnym argumentem.

Skoro p. Och. sam wspominał o wizycie mojej
u niego i dyspacie, w której ja jednocześnie aż czte-
ry podnosiłem kwestje, pozwolę sobie oddać mu
sprawiedliwość, iż on mówił mało, nawet bardzo
mało, ale za to o rzeczach wielkiej naukowej do-
niosłości.

Oto próbka:
Rozповідаjąc o rozmaitych wrażeniach, jakich
doznaje się po przyłożeniu ręki do danego osobni-
ka, objaśnił nas, iż wrażenie jest zupełnie inne, je-
żeli organ, na którym leży ręka, jest zdrowym, inne,
gdy jest chory. W ostatnim razie odbiera się wra-
żenie, jakby ręka dotykała ciała martwego, nieoży-
wionego.

Co to za wspaniałe odkrycie! Już dla niego sa-
mego powinni by lekarze pogodzić się z p. Och.

W pokorze ducha cofam w niniejszej odpowiedzi
zdanie, które wypowiedziałem w mojej krytyce, iż
niczego od p. Och. nauczyć się nie można. Wy-
kształciwszy bowiem odpowiednio rękę, w kąć rzu-
cić możemy opukiwanie i osłuchiwanie chorych,
mikroskopy, odczynniki chemiczne i tym podobne
graty i gracki djagnostyki lekarskiej. Wątpliwo-
ści, który organ jest chorym, rozstrzygać odtąd bę-
dzie ręka magnetyzera.

A teraz przystąpmy do właściwej odpowiedzi
p. Och.

Na zarzut, iż p. Och. leczy metodą swoją wszyst-
kie choroby i że ich rozpoznawać nie umie, odpo-
wiada nam przecząco, lecz głośno.

Czy to nie dosyć? Przecież p. Och. dostatecznie
wykazał znajomość anatomji, fizjologii i innych za-
sadniczych nauk medycyny, abyśmy mu nie mieli
wierzyć, iż umie rozpoznawać choroby.

Chociaż argument byłby może dosadniejszym,
gdyby sz. dr. filozofji raczył nam wykazać, w ja-
kich chorobach stosuje swą metodę i jak je rozpo-
znaje; ale cóż począć? — nie zrobił tego. Lekarze
widac argumentują inaczej, filozofowie inaczej.

1) Na zarzut mój, iż magnetyzm nie ma racji by-
tu, gdyż w ostatnich czasach poważni badacze wy-
kreślili go z nauki, a co popieram przytoczeniem
dziesięciu autorów, p. Och. nie odpowiada wcale.

Natomiast z cytowanych przezeń badaczy
wyrwa dwa nazwiska Liebeault'a i Richeta i mnie
robi zarzut, iż ich fałszywie przytoczyłem.

Lekarze warszawscy mogą nie zasługiwać na
wiarę, gdy idzie o p. Och., więc posłuchajmy co o
Liebeault'cie mówi Bernheim, prof. uniwersytetu
w Nancy, w książce swojej p. t. *De la suggestion
et de ses applications à la thérapeutique* r. 1888,
str. 291. „On (Liebeault) pierwszy wyraźnie wy-
kazał, że wyleczenia, otrzymane przez dawnych ma-
gnetyzerów, a nawet przez czynności hipnotyczne

Braida, nie są dziełem tajemniczego płynu, ani
dziełem zmian fizjologicznych, zależnych od spe-
cjalnych manipulacji, lecz jedynie dziełem podda-
wania (*suggestion*).”

Czy wobec tego miałem prawo pomieścić Lie-
beault'a pomiędzy badaczami, którzy z nauki wy-
kreślili magnetyzm?

Zresztą, jeśli p. Och. sam pisze, iż: „Tymczasem
Liebeault i Richet w ostatnich czasach przeszli na
stronę magnetyzmu, to przyznaje, iż byli oni jego
przeciwnikami. Dla dowiedzenia zaś, iż Liebeault
dzisiaj został zwolennikiem magnetyzmu, przytacza
p. Och. ustęp z jego broszury p. t. *Le Zoomagnétisme*,
w której autor, nie zrzekając się teorii poddawa-
nia, przyznaje istnienie pewnych faktów, dowodzą-
cych działania organizmu na organizm. Żeby wy-
kazać, iż Richet stanął po stronie magnetyzmu, po-
wiada p. Och., dość wspomnieć, że uznaje on
„działanie myśli”, a w ostatnich czasach „działanie
na odległość”.

Tak pewne fakta, dowodzące działania je-
dnego organizmu na drugi, jak działanie myśli
i działanie na odległość, należą do zjawisk, o
których naturze nauka dzisiaj nie stanowczego po-
wiedzieć nie może, nie może zatem ich klasyfiko-
wać. Nie mamy więc prawa uważać badaczy, któ-
rzy istnienie wspomnianych zjawisk tylko uznają,
a należyćie i naukowo wytłumaczyć nie mogą za
zwolenników magnetyzmu, a zjawiska wtyłaczać
w jego dziedzinę. Tembardziej magnetyzmu, na
podstawie którego osnuta metoda lecznicza, ma le-
czyć takie choroby, jak: fistyły po wycięciu żeber
wskutek ropnego zapalenia błony płucnej, schnięcie
rdzenia kręgowego, koklusz i wiele innych cier-
pień najrozmaitszego charakteru i pochodzenia.

Niepotrzebnie sz. prof. dorzucił jeszcze jeden
kwiatek do bukietu znanej dobrze prawdy, iż
mocnym jest w dyalektyce.

(Dalszy ciąg nastąpi.)

A. Zarisza.

smo, w którym to akciej między innemi, mówi: „Naród nie pozwoli sobie wydrzeć idei i prawa plebisytu, którem obdarowali go napoleoniści. Zadne zgromadzenie nie może być twórcą rządu we Francji. Jedynie ludowi wolnemu, zapytanemu o to, przysługuje prawo stanowienia, pod jakim rządem chce żyć. Odzicie idei plebisytu jest ręką zbawienia dla kraju.”

Parlament angielski według półrządowych organów londyńskich zostanie w d. 15-y sierpnia otwarty, a w pierwszym tygodniu listopada zwołany zostanie na sesję jesienną. Oprócz ukończenia rozpraw nad rządem lokalnym, wszystkie inne przedmioty odłożone zostaną do uzupełniającej sesji jesiennej. Dzienniki londyńskie prześledzają się w ogłaszaniu szczegółów o wypędzaniu z folwarków dzierżawców irlandzkich w powiatach Galway i Kilrush. Jak pisać, wszędzie władze egzekucyjne wzywać muszą siłę zbrojną, dzierżawcy bowiem zabijają się, zrzucając z wysokości kamienie i leją na atakujących policjantów ukropem. Zdobytych w końcu pozycję bronią jeszcze kobiety, które w rzucaniu się na organa władzy posuwają się do szaleństwa. Wielu dzierżawców zostało aresztowanych.

Według wiadomości otrzymanej przez *Politische Correspondenz* z Rzymu, w kołach rządowych stracono zupełnie nadzieję osiągnięcia jakiegokolwiek rezultatu w rokowaniach z Francją o traktat handlowy. Lada chwila oczekują z Rzymu raczej zupełnego zerwania tych rokowań.

Dzienniki berlińskie, z *Norddeutsche allg. Ztg.* na czele, znowu w żywym tempie uprawiają zapisywanie wybryków temperamentu francuskiego, ujawniających się jakoby w zaczepkach obywateli niemieckich. Przed kilkoma dniami puszczono bombę o sponiewieraniu marynarzy niemieckich w Brest, urzędowe atoli śledztwo wykazało, że żadnego zajścia nie było. Dziś więc, w braku grubszych faktów, *Nordd. allg. Ztg.* racy swych czytelników długim opisem przykrości, jakich doznał pewien mieszkaniec pogranicza alzackiego, który się wybrał na spacer do wsi francuskiej. Prawdziwy zaiste sport!

Nowe źródło kredytu.

(Dokończenie.)

Przejdźmy następnie do ludności bezrolnej, której byt jest najpoważniejszą naszą troską społeczną, a opłakane jej środki egzystencji czynią koniecznym obmyślenie środków, mogących usunąć widmo proletariatu rolnego. Tu działalność Banku nabiera znaczenia wysoce doniosłego, więc zestawienie jego środków materialnych i potrzeb, które ma zaspokoić, nie pozbawione będzie interesu.

Niedokładna statystyka urzędowa pozwala nam tylko przypuszczać obliczyć ilość bezrolnej ludności na 2 miliony głów czyli 330,000 rodzin. Z cyfry tej połowa nie znajduje się bez stałych środków utrzymania; są to stali robotnicy folwarczni, którzy zawsze zapewnioną mają egzystencję; z pozostałych 165,000 rodzin, 15,000 znaleźć ujście powinno w miastach i fabrykach, których podnoszący się przemysł potrzebować będzie jako siły roboczej; pozostanie nam 150,000 rodzin bardzo biednych, utrzymujących się z dorywczego a niepewnego zarobku i dziś już stanowiących rzeczywisty proletariatu rolny. Niepodobna marzyć, byśmy im mogli zapewnić posiadanie 10 iu morgów na rodzinę, bo podniosłoby to wysokość potrzebnego kapitału do olbrzymich rozmiarów, więc przyjmijmy cyfrę minimalną, ustanawiając na rodzinę bezrolnego 5 morgów gruntu, w przypuszczeniu, że uzupełnienie swych potrzeb znajdzie ona w dotychczasowych źródłach zarobkowania.

A teraz zestawmy cyfry.

Powołując się na poprzednie obliczenia, ułożyć możemy następującą tabelkę zadań, jakich spełnienia ogół spodziewać się może od Banku włościańskiego w Królestwie:

Dla 125,000 rodzin mało-rolnych potrzeba
625,000 morgów—à 75 rs. morga=rs. 45,000,00.
Dla 150,000 rodzin bezrolnych potrzeba
750,000 morgów—à 75 rs. morga=rs. 56,250,000

Razem rs. 101,250,000
Że zaś bank dysponuje sumą rs. 12,000,000

Brakuje nam zatem rs. 89,250,000

Co do własności większej obliczyliśmy, że dla parcelacji oddać ona może:

1,500,000 morgów—à 75 rs. morga=rs. 112,500,000
Na to pozostaje w dyspozycji rs. 12,000,000

Brakuje zatem rs. 100,500,000

Oto są cyfry realne. Zredukujmy je do trzeciej części, do połowy nawet, a zobaczymy, że pomiędzy istotnymi potrzebami kraju, a siłami finansowymi, jakimś bank rozporządza, istnieje tak olbrzymia różnica, iż w żadnym razie do znaczenia instytucji nie powinniśmy przywiązywać nadziei, jakie przenikają ogół, nie wnikając w istotę rzeczy.

Jeśli, mówiąc o dobrodziejstwie pożyczek bankowych, wspominaliśmy tylko o bezrolnej i małorolnej ludności wiejskiej, wypływa to z przeświadczenia, że wtedy tylko bank pojmie swe posłannictwo, gdy w wyborze kandydatów do pożyczek mieć będzie głównie—a nawet jedynie—te kategorie ludności na względzie.

Gdyby bank z równą łatwością udzielał pożyczek włościanom-kolonistom, po nad 10 morgów gruntu posiadającym, łatwo zrozumieć, że cały prąd parcelacyjny ujętyby został przez tę kategorię ludności włościańskiej, a wtedy pożytek z instytucji byłby bardzo problematycznym...

Ponieważ niebawem będę miał sposobność, na innem miejscu, obszerniej wymotyrować pogląd powyższy, poprzestaję na szkicowym zaznaczeniu kwestji, pragnąc w ten sposób strumykiem zimnej wody otrzeźwić opinię i zwrócić uwagę naszej prasy na powierzoną nam bardzo ocenę, jaką Bank włościański w Królestwie zaszczylił.

Na myśl zasadniczą prawodawcy zapatrywać się można tylko z najwyższem uznaniem. Kraj nasz, przeważnie rolniczy, pomimo wysiłków, jakie robi w celu rozwinięcia przemysłu i postawienia go na stanowisku przynajmniej równoważnem z rolnictwem, zawsze rolniczym zostanie. Składają się na to warunki kulturalnej, ekonomicznej, a nawet etycznej natury i błędem byłoby narzucanie krajowi wytwórczości, której on w rozmiarach, jakie gdzieindziej widzimy—podołać nie może. Więc rozwinięcie działalności w kierunku rolniczym, spójgowanie i zjednoczenie sił na tej drodze staje się pierwszorzędnym obowiązkiem państwa i społeczeństwa.

Prawodawca rozumnie ocenił program, jaki dla dobra kraju obrać należało, i w ostatnich czasach mamy już wiele dowodów, stwierdzających zwrot państwowej polityki ekonomicznej, w kierunku troskliwszej nad rolnictwem opieki. Że jednak inicjatywa państwa nie jest w stanie zadość uczynić wszystkim potrzebom społeczeństwa, nadając tylko pewien typ wybitny swej polityce, prawodawca tem samem wskazuje, jakim być powinien współudział społeczeństwa.

Prawodawca, powołując do życia w Królestwie Bank włościański, z pewnością nie przeceniał jego korzyści, tak, jak my to czynimy. Wobec śpiesznego nadzwyczaj przyrostu ludności krajowej, a obniżających się środków zarobkowania, wobec wytłaniającego się widma proletariatu rolnego należało częściowo chociaż zapobiedz niebezpieczeństwu, tworząc instytucję, umożliwiającą w małym przynajmniej stopniu ludowi posiadanie środków poprawy bytu. Tak powstał bank włościański, którego kapitał w znaczniejszej części utworzono z funduszy rządowych, w mniejszej z funduszu krajowego. Ale suma tego kapitału nie rozwiązuje kwestji i w bardzo tylko nieznaczny stosunku przyczyni się do poprawy ekonomicznego położenia.

My jednak, pełni zawsze różnych poglądów, uczyniliśmy z banku jakieś uniwersalne panaceum wszystkich naszych dolegliwości. Proszę tylko posłuchać i przypatrzeć się ruchowi, jaki zapanował z chwilą urzędowego zawiadomienia, że bank zostaje u nas otwarty. Zawrzało w dworach i dworach szlacheckich, bank urósł na olbrzymia, rozporządzającego nieograniczonym kapitałem i naraz lekko nam się zrobiło na sercu. Zapominamy, czy nie widzimy, że bank zaledwie w jednej dziesiątej części pokrył zdoła oferty i że jeśli energicznie tylko weźmiemy się do regulacji hipotek i załatwiania formalności potrzebnych, w ciągu jednego roku zdmuchniemy cały kapitał zakładowy banku, bez widocznych dla kraju korzyści. A kasy jego nieprędko się znów napelnia! Z wpływu rat amortyzacyjnych bardzo tylko nieznaczne fundusze zasilać będą portfel bankowy i zaledwie po 25 latach, to jest po całkowitem umorzeniu pierwszej serii pożyczek, kapitał banku się zdubluje.

Niemniej przesadnemi są nadzieje tak zwanych „przyjaciół ludu”. W drobniutkich siłach banku widzą oni całokształt reform, potrzebnych dla uspołecznienia ludu. Nie tu miejsce stawiania w obronę zasad tych lub owych stronnictw, lecz, uznając konieczność istnienia większej własności, przy jednoczesnem podniesieniu materialnego i moralnego poziomu warstw ludowych, nie sądzimy, by bank zdołał odpowiedzieć pragnieniom w rozmiarach zadanych. Nie należy paraliżować pracy społeczeństwa podsuwaniem mu myśli, że ktoś wziął za nas na siebie ciężar obowiązków. Prawodawca mógł

tylko wskazać i ułatwić drogę postępowania, ale rzeczą społeczeństwa jest pójść nią i uzupełnić.

Niemniej uważamy za odpowiednie położenie pewnego nacisku na konieczność bardziej sumiennej oceny ze strony publicystyki rzeczy pierwszorzędne znaczenia. Przywiązując do istnienia banku cele, których on spełnić nie jest w stanie, przedstawiono w fałszywym świetle jego znaczenie i rozbudzono poglądy, które rzeczywistość w znacznej mierze ostudzić musi. Komentowanie ustawy banku bardzo jest naturalnie właściwe, ale dlaczego nie zdano sobie odrazu sprawy z rozmiarów, w jakich instytucja ta zdolna będzie operować?

Ztąd hałas niepomierne, projekta przesadne, wnioski gorączkowo stawiane, podczas, gdy w Banku włościańskim widzieć należy instytucję bardzo pożyteczną, lecz z ograniczoną sferą działania...

—cr.—

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

= Ministerjum oświaty zawiadomiło okólnikiem z d. 17-go lipca za nr. 9830 wszystkie dyrekcje gimnazjów i progimnazjów w okręgu naukowym warszawskim, że klasy przygotowawcze w tych zakładach naukowych pozostaną w przyszłym roku szkolnym. Wskutek tego od dnia wczorajszego zaczęto przyjmować od rodziców i opiekunów chłopców prośby o zapisanie do klas przygotowawczych.

= W kwestji utrzymania dawnej kasy emerytalnej urzędników i oficyalistów kolei żelaznych wiedeńskiej i bydgoskiej, w oznaczonym terminie złożonym ma być przez zarząd tychże kolei do ministerjum komunikacji szczegółowy raport: na jakich mianowicie warunkach (niezależnie od utworzenia nowej normalnej kasy) istnieć ona ma nadal. Po rozpatrzeniu motywów nastąpi decyzja ministerjum.

= Na podwórzu cyrkułu nowoświeckiego odbył się dziś w południe przegląd wszystkich stróżów domów z całego cyrkułu. Stróż stawili się w przepisanej odzieży, t. j. w bluzach niebieskich, białych fartuchach i w czapkach z numerami posesyj.

= Dyrekcja teatrów warszawskich wzywa te osoby, które pozostawiły jakie przedmioty w latach 1886 i 1887-ym, aby odebrały je w ciągu sierpnia. Po tym terminie nieodebrane przedmioty będą sprzedane przez licytację na rzecz teatru.

= Tutejszy kantor Banku państwa podwyższył procent z 5 na 6% rocznie od weksli, skupionych przez b. Bank polski, a następnie spłacanych częściowo przez ich wystawców.

= Przedłużenie ulicy Miodowej do Krakowskiego-Przedmieścia otwarte jest zarówno dla przechodniów, jak i dla ruchu kołowego. Bruki i chodniki dane być mają po rozebraniu parkanu przy posesji Rezlera.

= Warszawski generał-gubernator zatwierdził szmuklerzy pp. Jakuba Krentza starszym i p. Hermana Lejbę Krajtenkrafta podstarszym tegoż zgromadzenia.

= Z teatru i muzyki.
* Z powodu przeciagającej się niedyspozycji p. Władysława Millera, zamiast zaznaczonej na jutro opery „Faust” powtórzoną będzie „Łucja” z udziałem panny Refjowskiej.

* Z komedji p. Ignacego Kliszewskiego „Małżeństwo, jakich wiele” odbyła się dzisiaj w teatrze Letnim próba jeneralna.

Pierwsze przedstawienie tej nowości dane będzie pojutrze.

* Panna Helena Refjowska da się usłyszeć w przyszłym tygodniu dwukrotnie na scenie teatru Letniego, mianowicie we wtorek w „Lunatyce” i w sobotę w „Łucji z Lammermora”.

Oprócz pomienionych oper, repertuar przyszłotygodniowy zapowie na czwartek „Fausta” z obsadą, w jakiej opera ta spiewana być miała w dniu jutrzejszym.

* *Gazeta lubelska* donosi, iż projekt koncertu „Lutni” w Lublinie do skutku nie przyjdzie.

= Zapis.

Zmarły w poniedziałek s. p. inżynier, Józef Sporny, uczynił zapis na rzecz Towarzystwa ogrodniczego, którego był nader gorliwym członkiem za rządu.

Zapis ten dotyczy założenia dla Towarzystwa własnego ogrodu, nad czem wielu członków myślało, lecz bez wielkiej nadziei rzeczywistnienia za miaru w skutek braku odpowiedniego funduszu.

Egzekutorami testamentu zapisodawcy są pp. Żuczkowski, dyrektor biura przedsiębiorstwa asfaltowego, oraz p. M. Pronaszko, radca magistratu.

= Nowa kolej.
Grono kapitalistów belgijskich wniosło podanie

do ministerjum o koncesję na dawno projektowaną kolej kaliską, z odnogą do Wisły.

Linja przechodziłaby przez Kutno, przerywając Kłodawę, Koło i Konin, a jej przedłużenie zwróconoby na okolicę fabryczną do Gostynina i Soczewki. Projekt obejmuje w przyszłości myśl przecięcia Wisły i przeprowadzenia kolei na Lipno i Rypin do sieci pruskich.

Towarzystwo chce podobno poprzestać na gwarancji 3 proc. ze strony rządu i budowę wziąć na własne ryzyko.

Na czele konsorcjum stoi Bomelon, właściciel niegdyś ogromnych fabryk koronkarskich pod Bruksellą.

== Sprawy cukrownicze.

Biurowi przedstawicieli cukrowników w Kijowie nadeszło nam kilka ciekawych cyrkularzy.

Pierwszy dotyczy korespondencji pomiędzy biurem a p. Wertheimem, który zwrócił uwagę, iż cukrownie do ugody wywozowej nie należące, odstępują kwity wywozowe cukrowniom związkowym i pobierają opłaty.

Skutkiem tego nadużycia wiele cukrowni ociąga się z przystąpieniem do ugody.

Biurowi nadeszło także podobnym transakcjom i w tym celu rozesłało do zainteresowanych wykaz 30-tu fabryk, do ugody nie należących.

Wykaz obejmuje tylko dwie cukrownie w Królestwie—Szreniawę i Lubną.

Drugi cyrkularz poucza nas o ilości cukru wywiezionego za granicę.

Owóż według obliczeń, do wywozu od dnia 13-go lipca zakwalifikowano 2,658,493 pud., wywieziono zaś dotąd 2,503,020 p., pozostaje zatem do wywozu 155,473 pud.

Ze zaś dowodów wywozowych złożono w biurze na 2,205,598 pud. 34 $\frac{3}{4}$ funt., przeto cyrkularz nagli fabryki do przyspieszenia wywozu.

Nadto z produkcji 1887-8 r. wywieziono: 949,562 pud. dla uzupełnienia 25% przeznaczonych do wywozu z produkcji 1886-7 r. i 400,000 pud. przez kilka osób na rachunek produkcji 1888-9 r.

Dwa inne cyrkularze dotyczą — wywozu mączki 20-letniej i kwitów wywozowych.

== Odmowa.

Pisaliśmy niedawno, że właściciele rozległych obszarów pod Kutnem, pp. v. Treskow, wystąpili do ministerjum spraw wewnętrznych z prośbą o naturalizację.

Obecnie nadeszła odpowiedź na ich starania w duchu odmownym.

Wobec tego pp. v. Treskow zmuszeni będą poddać się następstwu ukazu marcowego.

Ze sprawą tą łączy się również kwestja zamierzonych plantacji nasienia buraczanego, o której pisaliśmy niedawno w Kurjerze, a która wobec wyniku starań w ministerjum natrafia na poważne przeszkody.

== Kupno dóbr.

Bankier hamburski, Martens, nie chcąc narażać się na skutki ukazu marcowego o cudzoziemcach, sprzedał dobra swe Zakrzówek, w powiecie janowskim.

Dobra te obejmują 60 włók wybornie zagospodarowanej ziemi.

Nabył je, jak donosi *Gazeta lubelska*, za sumę rs. 95,000 p. Kiciński.

== Nowi pacjenci.

Do zakładu bakteriologicznego przy szpitalu wolskim, w ciągu ostatnich kilku dni przybyło z prowincji cztery osoby, a mianowicie: robotnik kolejowy ze stacji Ostrowy, mieszkaniec osady Kobylany w powiecie białskim i mężczyzna z czteroletnim dzieckiem z Kampinosa pod Warszawą.

Wszyscy są pokasani przez wściekłe psy.

== Kradzież w kościele.

Od pewnego czasu rzemieślnicy nasi rozwijali tak silnie swe operacje po kościołach, iż rzadko który pogrzeb lub nabożeństwo obejść się bez kradzieży.

Wczoraj po południu podczas pogrzebu dokonali oni napaści na dwa operacje.

Najpierw podczas zdejmowania ciała wyciągnięto wdowie portmonetkę z niewielką kwotą.

Zanim poszkodowana się spostrzegła, zdążyli znów obecnej na pogrzebie pani M. Z. wyciągnąć woreczek z kilkudziesięciu kopiejkami.

Wartoby przy pogrzebach zwłaszcza dawać silniejszą baczość na złodziei.

== Kradzieże.

Na dworcu kolei nadwiślańskiej, żonie handlującego, Etee Przysuskerowej, skradziono z kieszeni woreczek z gotówką 102 rs.

Obwinionym jest znany złodziej, Daniel Rutke, którego aresztowano.

Na ul. Zielnej pod nrem 9-ym, z mieszkania emeryta Stanisława Bogomolskiego, skradziono srebrne stołowe za 84 rs.

Na ul. Leszno pod nrem 38-ym, sędze Marjannie Sienkowskiej, ze strychu przez oderwanie kłódek od góry, jak również i od kufra, skradziono różne rzeczy za 60 rs., oraz dwie książki kasy oszczędności Banku państwa, jedna na 154 rs. 50 kop., a druga na 77 rs.

Podejrzenie pada na Stanisława O. z ul. Leszno z pod nru 56-go, którego aresztowano.

Książeczki kasy oszczędności znalezione podrzucone na strychu.

== Przy rozbiórce.

W dniu wczorajszym na Nowolipkach pod nrem 78-ym, przy rozbiórce przez właściciela domu, Jana Zwesza, drewnianych komórek, przewróciła się jedna ściana.

Zwesz, oraz zamieszkała w tymże domu Helena Perekrestowa, ponieśli bolesne obrażenia.

== Przejechania.

Dorożkarz nr. 141-szy na Muranowie najechał na Annę Wiśniewską, która zraniona została w lewy bok i lewą rękę.

Po udzieleniu pomocy odprowadzono ją na ulicę Przyrynek pod nr. 15-ty.

Na rogu Rymarskiej i Senatorskiej, furman, Ludwik Wyłet, najechał na idącego z ręcznym wózkiem Zdrodowskiego, który upadł i złamał rękę.

Po burzy.

Nawałnica.

Piszemy dziś smutną historję wczorajszej burzy, złożoną przeważnie ze strat w mieście, oraz bliższej i dalszej okolicy.

Przedewszystkiem zaś podajemy przebieg samej nawałnicy.

Była godzina 9 ta, gdy spadły pierwsze krople deszczu z zasnutego chmurami nieba.

Do deszczu przywykliśmy, w ostatnich zwłaszcza tygodniach, nikt jednak nie przewidywał rozmiarów, jakie przybrała wczorajsza nawałnica.

Deszcz, któremu towarzyszyły nieustanne grzmoty i oślepiające błyskawice, nie ustawał ani na chwilę, raz wzmagając się, to znów słabując.

Wybitnym momentem był tutaj ogłuszający i długotrwały grzmot, słyszany około godz. 11-ej.

Od północy całe miasto było literalnie w wodzie.

Wreszcie około godziny 3-ej nastąpiła pierwsza przerwa.

Deszcz ustał, niebo częściowo wypogodziło się i zaczęło świtać.

Trwało to jednak niedługo.

Około godziny 4-ej znów rozległy się grzmoty, zapaliły się błyskawice i za chwilę deszcz lał, jak z cebra.

Po pewnym czasie jeszcze raz się wypogodziło.

Wyrzuciło słońce, lecz skryło się znów za chmurami.

O godzinie 7-ej rano rozległ się długo trwający grzmot i — znów deszcz.

Odtąd było względnie pogodnie, choć blade przyświecające słońce i gromadzące się chmury kazały obawiać się nowej burzy.

I rzeczywiście, w chwili, gdy to piszemy (godz. 2-ga), znów grzmi i znów deszcz pada.

Jest to istotnie niezwykły porząd nawałnicy, przypominający chyba porę deszczów podzwrotnikowych.

A teraz dajemy miejsce głosom naszych reporterów, którzy przyniesli nam wiadomości z miasta.

W mieście.

O godzinie 10 i pół rozpoczęła się ulewa, jakiej najstarsi ludzie nie pamiętają.

W jednej chwili ulica Podwale, Kapitulna, Królewska, plac Saski i w. in. stanęły literalnie pod wodą.

Przy zbiegu Królewskiej i Krakowskiego-Przedmieścia woda pokryła bruk na 8 cali.

Na wielu ulicach z pomiędzy kamieni brukowych znikł żwir i piasek.

Miasto narażone będzie na przedsięwzięcie robót brukarskich.

Na Mazowieckiej wał, usypany przy robotach kanalizacyjnych, zwrócił wodę na chodnik; szybko przeniknęła ona do suterenu, niszcząc zapasy znajdujących się tam sklepów spożywczych.

Kogo burza po za domem zaskoczyła, nie mógł wracać do siebie dla stojących wód, spotykaliśmy tedy roje przechodniów na ulicach około godz. 4-ej rano w kostjumach silnie podpiętych, przy pominających balet.

Placono dorożkom po kilka rubli za kurs, a wozy, śpieszące na targ dzisiejszy, robiły świetny interes na przewożeniu podróżnych.

Stróża i wyrobnicy przenosili mężczyzn i kobiety, brodząc w wodzie po kolana.

Posiadacze telefonów, zaniepokojeni ciągłym dzwonieniem, po raz pierwszy może byli niezadowoleni z wynalazku Edisona.

W alei Ujazdowskiej wpadł piorun do jednego z ogródów, zniszczył altanę i stopił żelazną latarnię, z której w przeddzień znikło zdjęcie.

Cała część ulicy Żelaznej, od Prostej do Twardej, tak straszemu uległa zalewowi, że dziś jeszcze

o godz. 9-ej rano komunikacja piesza była wprost niemożliwa.

Zebrała w wielkiej ilości woda zalewała podwórza i znosiła mostki.

W kilku miejscach prąd miał tak silny impet, iż przy jednym z domów na ulicy Żelaznej woda, wyłobiwszy rów kilkunastokrotny, przez fundamenta wtargnęła do piwnic i suterenu.

Na rogu Twardej i Żelaznej woda, zniósłszy fundamenta przy rozpoczętej budowie domu, roboty grabarskie zrównała z ziemią.

Na ulicach Siemnej, Prostej i Twardej wiele suterenu i piwnic stoi zalanych na dwa łokcie, a do suterenu domu nr. 50 na Twardej woda wtargnęła z taką siłą, że ich mieszkańcy, brnąc w wodzie po pas, nie zdołali uratować rzeczy.

Na ulicy Chmielnej, przy budujących się dwóch domach, ulewa porobiła wielkie szkody przez podmycie pierwszych murów i zalanie robót grabarskich.

Ulica Świętokrzyska, na przestrzeni od Nowego Świata ku Mazowieckiej, była zalana na dwie stopy wysoko, a wszystkie piwnice w przylegających domach napełniły się wodą.

Na ulicy Czerniakowskiej, jak o tem donosiliśmy w rannym numerze *Kurjera*, zapanował wśród mieszkańców ogólny popłoch, gdyż woda wdzierała się do wnętrza domów, a na ulicy wysokość jej dosięgała kilka stóp.

W kilkunastu domach, niżej położonych, sprzęty domowe pływały w wodzie, a mieszkańcy chronili się na górne piętra lub strychy.

Na Starem Mieście wykopy kanałowe są znacznie uszkodzone, a piwnice domów, położonych od strony zachodniej, zalane.

Na ulicy Mostowej woda zabrała drzewo, zwieszone dla ochrony wykopów kanalizacyjnych, same zaś wykopy zalała.

Wykopy na ulicy Piwnej i Świętojańskiej najmniej ucierpiał.

Tylko na placu Zamkowym wprost ulicy Świętojańskiej, utworzył się głęboki dół obok głównego otworu kanałowego.

O ważniejszych zalewach domów i posesyj otrzymujemy następujące szczegóły:

Na Freta pod nrem 17-ym woda zalała sutereny.

Strwożeni mieszkańcy, nie zdążywszy ocalić wielu sprzętów, szybką ucieczką ratowali się przed niechybnym utonięciem.

W tej samej posesji zostały zalane piwnice z rozmaitemi zapasami, wskutek czego straty wynoszą znaczne sumy.

W posesji Bodzechowera na Pradze woda zalała piwnice, napełnioną winem.

Widocznie napór był tak silny, iż beczki popękały, a Bodzechower w wylanem winie poniósł straty na sumę około 3,000 rs.

Na ulicy Ciasnej pod nrem 1-ym zostały zalane nie tylko piwnice, ale i trzy parterowe mieszkania, w których okna zostały wyrwane, lokatorzy zaś, ze snu zbudzeni, prawie bez odzieży ratowali się ucieczką.

Liczba zalanych domów w piwnicach i suterenach na Solcu wynosi 8, na Dobrej 6, wreszcie na Marjensztadzie 3.

Na cegielni za rogatkami żabkowskiemi skutkiem naporu wody zapadł się dach.

Nocujący tam robotnicy, w liczbie siedmiu, prawie na minutę przed katastrofą uciekli, chroniąc się od niezawodnej śmierci, a przynajmniej ciężkiego kalectwa.

Ulica Książęca na całej swej długości została o tyle uszkodzona, że chodniki asfaltowe zniszczone są na środek ulicy, a w pobliżu fabryki żelaznej Lilpapa i Rau, przy samym kanale, woda nazywała z rynsztoków powyrwane kamienie.

Kanał na tej ulicy w kilku miejscach zupełnie uszkodzony.

Z przed domu nr. 12 w alei Ujazdowskiej, kanał stary zawałił się, a woda taką miała siłę, że mostek olbrzymich rozmiarów z podkładami zaniósł na plac Trzech krzyży.

W domu pod nr. 11-ym przy ulicy Wiejskiej, w suterenie, wskutek pęknięcia rury wodociągowej, wysadziło ścianę murowaną od strony ogrodu.

W dziedzińcu domu nr. 18 przy ulicy Wiejskiej, burza wyrwała drzewo z korzeniem i położyła na ziemi.

Na ul. Senatorskiej prąd wody przerwał połączenie rury wodociągowej wprost pałacu prymasowskiego i woda zalała wykopy.

Pompa parowa funkcjonuje tam od godz. 8-ej rano, wprost ul. Miodowej.

Cmentarz powązkowski przedstawia obecnie nader smutny widok.

Groby pozapały się, a tu i owdzie wyglądają nagie trumny.

Straty, wyniki z burzy, obliczyć się jeszcze nie dadzą, w każdym razie są wielkie.

O północy banda uliczników staromiejskich przy zbiegu Podwala i Kapitulnej używała żegluga na deskach, które się wyborule utrzymywały na powierzchni wody.

Drobny ten fakt dosadnie świadczy o rozmiarach tej, niepamiętnej w dziejach Starego-Miasta, ulewy.

Wielu mieszkańców, wyszedłszy wczoraj z domu, pozostawiło okna otwarte.

Powróciwszy, zastali pokoje pełne wody i uszkodzone sprzęty.

Na Pradze, w domu pod nrem 264-ym nawałnica wyrwała trzy okna z ramami, a dwa pokoje zupełnie zostały wodą zalane.

Wczorajsza ulewa stała się między innymi powodem „młodego” spędzenia nocy przez lokatorów trzeciego piętra domu pod nrem 49-ym, przy ulicy Piwnej.

Pomimo kilkakrotnych reklamacyj i zażaleń, właścicielka tego domu nie chce zarządzić naprawy mocno uszkodzonego dachu.

Skutkiem tego w czasie każdego większego deszczu lokatorowie narażeni są na zamknięcie sufitów, z których od czasu do czasu spływają krople wody.

Ulewa jednak wczorajsza krople owe zmieniła w strumienie, które zalały całe mieszkania i zmusiły żądnych spoczynku lokatorów do spędzenia nocy... pod parasolami.

Rozsadzenie kanałów.

Nie licząc szkód, zrządzonych przez zalew niewykończonych jeszcze kanałów, silny napór wody rozsądził na ulicy Królewskiej dawny kanał w dwóch miejscach: w pobliżu bramy ogrodu wprost kościoła ewangelickiego i przy rogu ulicy Marszałkowskiej.

W powstałe skutkiem tego doły, całą niemal szerokość ulicy obejmujące, wpada z szumem i łoskotem woda, tworząc jakiś fantastyczny wodospad, którego niepodobna ani zwrócić, ani zatamować.

Brama ogrodu Saskiego od ulicy Marszałkowskiej zamknięta, ponieważ dostęp do niej niemożliwy; przejście z Marszałkowskiej do ogrodu odbywa się przez cukiernię, którą też mnóstwo osób zdążyło, by własnymi oczyma sprawdzić skutki ulewy.

Jak silny był napór wody, dość powiedzieć, iż, oprócz rozsądzenia kanału, zdołał on połamać rury wodociągowe i gazowe, skutkiem czego *cała dzielnica Grzybowska pozbawiona jest w tej chwili wody.*

Na ulicy Długiej, wprost cerkwi, oraz w pobliżu kościoła św. Ducha, ulewa rozsądziła kanały, tworząc jamy, kilkanaście stóp średnicy i głębokości mające.

W jedną z tych jam, wprost cerkwi, w czasie największej ulewy, wpadł dorożkarz wraz z koniem i pojazdem, i gdyby nie natychmiastowa pomoc nadbiegłych stróżów i policji, byłby niechybnie utonął.

Dzisiaj rano doł ten oryginalny przedstawiał widok.

W głębi sunęła wartko nie krępowana nieczem już woda, podmywając coraz bardziej dalszą część ulicy, na wierzchu zaś, niby most wiszący, zawisły szyny tramwajowe, grożąc lada chwila runięciem.

Od rana pracują tu całe zastępy robotników.

Na Podwalu, wprost bramy, prowadzącej na ulicę Szeroki Dunaj, zawałił się kanał na przestrzeni kilkunastu łokci.

Na stacji telefonów.

Piorun, który upadł o godz. 10¹/₂, wieczorem, według informacji udzielonej nam przez zarząd telefonów, spadł na dach, mieszczący stację centralną, lecz dzięki doskonałemu działaniu piorunochronu, nie zrządził żadnej szkody.

Przez cały czas trwania burzy aparaty na stacji głównej były izolowane.

Z biura telegraficznego.

Korespondencja telegraficzna, zarówno na liniach rządowych, jak i kolejowych uległa znacznemu opóźnieniu.

W ciągu pięciu godzin wszystkie aparaty były wyłączone.

Tramwaje.

Plant kolei konnej został uszkodzony w następujących punktach: na Marszałkowskiej, na Królewskiej, na Długiej (tam, gdzie się zapadł kanał miejski), oraz za wolskimi rogatkami, również z powodu zepsucia się kanału.

W tem ostatnim miejscu wagony z wielką ostrożnością, przy wyprzęganiu koni, są przesuwane.

Na Królewskiej i Marszałkowskiej uszkodzenia, w razie, jeżeli nie będzie nowej ulewy, do jutra zostaną naprawione.

Przerwa na Długiej może potrwać kilka tygodni.

Z powodu tej przerwy wagony tramwajowe Mokotów-Powązki są skierowane przez plac Teatralny.

Z zakładu gazowego.

Ogromny napływ wody spowodował wtargnięcie jej do głównego gazometru.

Z rozmaitych stron miasta nadchodzą wiadomości o uszkodzeniu rur gazowych.

Do godz. 2-jej po południu sprawdzono, iż 20 rur jest pękniętych.

Ważniejsze uszkodzenia są na Marszałkowskiej. Na tej ulicy w czasie burzy 11 latarni od razu zgąsło.

Rury są napelnione wodą, tak, iż prawdopodobnie latarnie będą naftą oświetlone.

Na rogu Wilezej i Marszałkowskiej latarnia została przewrócona.

Podobnie na Powązkach przewróciło się kilka latarni i rura pękła.

W ostatniej chwili dowiadujemy się, że na rogu Dobrej i Browarnej, z lodowni szynku Nissenschala wydobywa się gaz, wskutek czego do wnętrza wejść niepodobna.

Na Wiśle.

Od wczorajszego poranku zaczęła podnosić się woda na Wiśle.

Wczoraj wodomiar na filarze pod mostem wskazywał 3 stopy i cali 10, dziś zaś zrana około 5 stóp.

Prawie wszystkie ławy piaszczyste pod Warszawą znikły zupełnie, przez co została ułatwiona żegluga.

Dalszy przybór, jak dotąd, nie zagrażający niebezpieczeństwem, trwa dalej.

Skutkiem nadzwyczajnej ulewy łacha wiślana, znajdująca się z drugiej strony wału łomiankowskiego, w gminie Młociny, wylała.

Zalew objął znaczną przestrzeń łąk, a nawet gruntu ornego.

Na Saskiej Kępie ulewa porobiła dotkliwe szkody na łąkach i polach kolonistów.

Dzisiaj zrana inspekcja rzeczna zwiedzała wybrzeża Kępy i okolicy.

Pioruny.

Wspomnieliśmy w rannym numerze, iż kilka piorunów spadło w samem mieście.

Jeden z nich ugodził w trotuar na ulicy Śliskiej pod nr. 11-ym, a wyłobiwszy jamę pod murem na kilka łokci, przeskoczył na drugą stronę ulicy, gdzie w domu nr. 12 również uszkodził chodnik i wpadł w ziemię.

Drugi piorun spadł w ogrodzie hr. Branickiego przy ulicy Wiejskiej i zgruchotał drzewo.

Trzeci spadł za rogatką wolską w polu, nie zrządziwszy nikomu krzywdy.

Na cmentarzu powązkowskim w pobliżu grobu Epstejnów spadł piorun i zламаł starą akację.

W berlińce Fatznera stojącą w dole rzeki ku Bielanom, aderył piorun.

Dwa maszty zostały zdruzgotane, a wszczęty pożar ulewny deszcz zagaślił.

Jeden z majtków został od piorunu porażony i życiu jego grozi niebezpieczeństwo.

Pod Bielanami piorun uderzył w jadącego konno parobka niewiadomego nazwiska.

I jeździec i koń zostali zabici na miejscu.

We wsi Waryszewie piorun uderzył w chatę gajowego Łuczyńskiego.

Dom spalił się do szczytu, a w płomieniach poniosła śmierć żona gajowego z trzyletnią córeczką.

Sam Łuczyński spędził noc w oddaleniu kilku wiorst od domu.

Wypadki.

Na rogatkach powązkowskich zarwał się kanał na kilka łokci głębokości, przyczem zostały przewrócone szlabany, latarnia gazowa i słup telefonowy, skutkiem czego komunikacja telefoniczna została przerwana z magistratem.

W domu pod nrem 7-ym przy ul. Koźlej dziś, o godz. 8-jej rano, w kuźni murywanej Franciszka Zalewskiego pracowało 7-iu ludzi.

Naraz belki u sufitu zaczęły trzeszczeć; wszyscy uciekają na dziedziniec, nie wiedząc, co o to ma znaczyć.

Zaledwie Zaewski z czeladnikami wybiegł na podwórze, gdy dach, kryty dachówką, z łoskotem zapadł się.

Jedna chwila, a kilku ludzi znalazłoby śmierć pod gruzami dachu.

Nie dość na tem, woda, podmulwszy fundamenta, obruszyła dwie ściany, które również zapadły się.

Cały budynek został zupełnie zniszczony.

Za rogatką belwederską przy ul. Parkowej woda uszkodziła stary kanał na przestrzeni kilku sążni.

Na ul. Czerniakowskiej o mało nie zdarzył się wypadek zalania śpiącego człowieka.

Stróż domu nr. 90 tak mocno zasnął, iż nie słyszał spadającej z szumem do jego mieszkania wody i dzięki tylko przytomności rewirowego Kręto-wa został uratowany od śmierci.

Ratunek lokatorom zalanych suterren nieśli przewoźnicy z Solca, którzy do godz. 8-jej rano przewozili członkami rzeczy na bezpieczniejsze miejsce.

Na planie cytadeli zawalił się stary kanał, a woda podmulila fundamenta parkanu szpitalu św. Jana Bożego i parkan cały przewróciła.

Wodę z piwnic szpitala pompują strażacy.

Na rogu Mostowej oraz Zakątnej i Wójtowskiej pozносиła woda parkany.

W domu pod nrem 78-ym przy ulicy Czerniakowskiej, w nocy, gdy spadła ulewa, zalane zostały sutereny mieszkalne.

Rewirowy Szulakowski, brnąc po pas w wodzie, dotarł do mieszkania Józefa Mościckiego, którego śpiącego wyniósł na podwórze; to samo uczynił z niewidomą staruszką Krymerową i robotnicą Dybczyńską.

Na kolei obwodowej.

Ulewa uszkodziła plant na 7-ej wiorście.

O godzinie 9-jej zrana nasypy zostały uporządkowane, a ruch pociągów przywrócony.

Na kolei wiedeńskiej.

(Depesze opóźnione wskutek burzy.)

Myszków 3-go sierpnia (godz. 2-a po półn.)

Dzisiejsza nawałnica przypomniała nam katastrofę z przed dziesięciu laty. Plant kolejowy na przestrzeni 450-ju sążni zupełnie podmyty, na obydwóch torach kolejowych komunikacja przerwana. Pociąg towarowy nr. 141 został zatrzymany na linii przez pewien czas i prawie cudem ocalał przed straszną w skutkach katastrofą: parochód i brankard od tego pociągu o mało nie ranął w rów. W Myszkowie zatrzymano pociągi nr. 132 i 134.

Ząbkowice 2-go sierpnia.

Ulewa na chwilę nie ustaje. Bicie piorunów tak częste, że robi wrażenie kanonady.

Dąbrowa 2-go sierpnia.

Ulewa wzmaga się gwałtownie. Pociągi wstrzymane. Nr. 17 stoi w Dąbrowie. Przerwa w komunikacji trwać będzie prawdopodobnie kilka dni, zanim chociaż prowizorycznie urządzoną nie będzie.

Nawałnica przeciągnęła nad całą linią kolei wiedeńskiej, czyniąc liczne szkody i przerwy w jej planie.

Pod stacją Pruszków, a także pomiędzy Grodziskiem i Rudą Guzowską, woda podmyła częściowo w kilku miejscach plant kolejowy.

Wysłany jednak dziś rano z Warszawy oddział robotników z inżynierją drogową na czele szybko dopełnił naprawy miejsc uszkodzonych.

Uległ też przerwie plant kolei pod stacją Gorzkowice, skutkiem czego komunikacja towarowa czasowo została wstrzymana.

Największa przecięć burza srożyła się na przestrzeni od Częstochowy do Ząbkowic.

Omęgły Porajem i Myszkowem, nasyp kolejowy na obu liniach na przestrzeni 450 sążni przez nadzwyczajny pęd wody został w zupełności zniszczony, w innych zaś miejscach znacznie podmyty i uszkodzony.

Od wczoraj komunikacja w tem miejscu wstrzymana.

Wczoraj podczas uraganu przechodził tędy pociąg towarowy, który swoje ocalenie zawdzięcza tylko nadzwyczajnej przytomności i energii służby.

Pociąg, kurjerski idący od strony Warszawy, wstrzymano w Częstochowie, a biegnący od strony granicy w Myszkowie; dopiero dziś rano po pierwszym zabezpieczeniu zerwanego plantu, pociągi te zbliżyły się do przerwy.

Tu podróżni przeszli miejsce uszkodzone pieszo i przesiedli się do wagonów, poczem oba pociągi puszczono w dalszą drogę...

W ten sposób przesiadać się będą pasażerowie innych pociągów aż do czasu przywrócenia komunikacji.

Niezależnie od powyższych uszkodzeń, nastąpiła też przerwa chwilowa pod stacjami Ząbkowice i Dąbrowa.

Na miejsca wypadków wysłano cały zastęp robotników, który pod kierunkiem inżynierów miejscowych pracuje nad usypaniem zerwanej części plantu.

Przywrócenia komunikacji należy się spodziewać jeszcze dziś wieczorem.

Na dystansie między Myszkowem a Porajem powstała się pamiętna w r. 1879-ym katastrofa.

I tym razem orkan wyrwał ziemię z nasypem, woda zaś występująca z rowów i strumyków podmyła plant.

Z obu stacyj, tak z Poraja, jak i z Myszkowa, wyruszyli robotnicy dla naprawy plantu.

Pociąg kurjerski, podążający ku Warszawie, na stacji Zawiercie wstrzymano, z kąd nieustannie szły depesze informacyjne.

Odpowiedzi wciąż brzmiały niepomyślnie, a w końcu i tych zabrakło, gdyż i słupy telegraficzne runęły, druty zaś nawałnica pozrywała.

Burza srożyła się do godziny 5-ej rano, a gdy osłabła, pomimo padającego jeszcze deszczu, zajęto się bezzwłocznie reparacją plantu.

O sile orkanu srożącego się w powyższym punkcie można mieć chociażby z tego pojęcie, iż w bok Poraja woda deszczowa podmyła owczarnię, stojącą na podmurowaniu, a pod ciężarem zwalonego budynku zginęło kilkaset owiec.

Niezmierne straty nawałnica miała zrzucić pod Żarkami i w Złotym Potoku.

Godz. w poł do 3-ej.

Kancelarja naczelnika ruchu kolei wiedeńskiej zawiadamia nas, iż do tej chwili nie ma wiadomości o naprawieniu przerwy między Porajem a Myszkowem.

Przyczyną tego jest brak komunikacji telegraficznej, która również uległa przerwaniu.

Kiedy więc pociąg kurjerski, zatrzymany w drodze, nadejdzie do Warszawy, trudno jest powiedzieć.

W chwili, gdy to piszemy, pociąg kurjerski, przychodzący do Warszawy o godzinie 6-ej m. 10 rano, jeszcze na stację nie przybył.

Donoszą nam, iż dziś będzie wysłany extra-pociąg z członkami dyrekcji i robotnikami na miejsce katastrofy, t. j. do Poraja.

Na kolei nadwiślańskiej.

Burza dotkliwie dała się uczuć na całej przestrzeni kolei nadwiślańskiej.

Telegraf przez całą prawie noc nie działał, wskutek czego wiele pociągów wstrzymano na stacjach.

W kilku miejscach woda podmyła plant kolei, zaś pod Nowogeorgiewskiem, na 81-ej wiorście, na dość znacznej przestrzeni począł się obsuwać, niedawno, bo w czasie pamiętnego wylewu Narwi usypiany, plant kolejowy, wskutek czego ruch pociągów prawdopodobnie zostanie wstrzymany, aż do chwili usunięcia przeszkody.

Na linii obwodowej wstrzymano ruch pociągów wąskosłojowych z przyczyny uszkodzenia plantu na 6-ej wiorście od stacji Warszawa-nadwiślańska.

Dopiero o godzinie 6-ej rano wysłano tam pociąg ze służbą kolejową, w celu dania pomocy pracującym około naprawy plantu robotnikom.

Po przejściu burzy przekonano się, iż linja telegraficzna w wielu miejscach uszkodzoną została, pomiędzy zaś Rejowcem i Trawnnikami nastąpiła zupełna przerwa w komunikacji.

Na kolei dąbrowskiej.

Pasażerowie jadący wieczorem z Łodzi do Kuluszek, z powodu burzy, która uszkodziła plant, zostali zatrzymani na linii.

Uszkodzenie było niewielkie i po naprawieniu drogi, lubo ze znacznym opóźnieniem, przyjechano do Kuluszek.

Ze stacji tej pociąg kolei dąbrowskiej wyszedł o właściwej godzinie, a według depesz telegraficznych, na linii Kuluszki-Bzin, nawałnica żadnych szkód w planie kolejowym nie uczyniła.

Zarząd kolei dąbrowskiej informuje nas, że, według otrzymanych wiadomości telegraficznych, na wszystkich liniach pomienionej kolei komunikacja jest prawidłowa.

Nawałnica, lubo dość silna, w planie kolejowym żadnych szkód nie zrobiła.

Echa z prowincji.

Woda zepsuła most i szosę, prowadzącą z obozu saperów do obozu artylerji.

Podczas dzisiejszej ulewy nocnej, struga, przepływająca między Młocinami B. a Powązkami, wylała, uszkadzając groble stawu i młyn Franciszki Solubińskiej na Młocinach B., a następnie obok „Czarnego dworu” rozlała szeroko.

Młyn został całkiem zerwany.

Taż sama struga, powiększając się wodą deszczową, całą siłą wpadła na Słodowiec, gdzie narobiła wiele szkód.

Około 2,500 worków maki zatopiła woda.

W Sroszowie struga o mało nie przerwała grobli, co spowodowało zerwanie młyna groszowskiego.

Worki z piaskiem i glina, kładzione na grobli, uchroniły od katastrofy.

W Słodowcu również zalała woda magazyny ze zbożem i piekarnie.

W Marymoncie przerwana została droga, prowadząca do Rudy Marymonckiej i koszar marymonckich.

Tak dla mieszkańców Żyrardowa, jak i dla letników, osiedlonych pod lasem guzowskim, nawałnica dzisiejszej nocy na długo zostanie pamiętną.

Trwała ona bez mała 7 godzin, gdyż po godzinie 10-ej wieczorem były pierwsze grzmoty, a huragan srożył się do 5 ej rano, z niewielkimi przerwami.

W niektórych domach letników woda, przedstawiając się przez dach i pułap, formalnie zalała pokoje, tak, iż sprzęty i pościel pływały.

Przerażeni, a ze snu zbudzeni mieszkańcy, chłonili się do sąsiednich domów, lepiej zaopatrzonych, gdzie chętnie udzielano gościnności.

W ogóle ubiegłej nocy nikt tu prawie nie spał.

Nawet w domach murowanych fabrycznych, doskonale zabezpieczonych, woda przeciekała do mieszkań, a na dworcu przedostała się do sal pasażerskich.

Na 41-ej wiorście za Rudą ziemia z plantu kolejowego została wyrwana i poczęto się obawiać podmycia nasypu.

Dzięki energicznym rozporządzeniom inżyniera p. Miklaszewskiego, dozorcę p. Niedziałkowskiego, uszkodzenia zostały naprawione, a wstrzymany pociąg towarowy mógł się udać w dalszą drogę.

W ogóle na całej linii kolei wiedeńskiej i bydgoskiej wszyscy inżynierowie, dozorcę oraz robotnicy byli ciągle czynni, czuwając nad bezpieczeństwem plantu.

W kierunku ku Grodziskowi, z prawej strony plantu, uformował się istny potok z szumiącą wodą, a boczny tor, prowadzący do blichowni w Jaktorowie, został zalany.

Woda pozabierała żyto i jęczmień na pokosach lub w snopkach, a pod Mszczonowem zostały zniszczone trzy sterty zboża.

Pasażerowie, przybyli dziś pociągiem miejscowym z Piotrkowa, przywożą wiadomość o strasznym wypadku, jaki się zdarzył wczoraj wieczorem w okolicy Wadlewa, na szosie, prowadzącej do miasta powiatowego Łaska.

Piorun uderzył w bryczkę, którą jechało, łącznie z furmanem, cztery osoby.

Z tych dwie zostały zabite na miejscu, a dwie uległy niebezpiecznemu porażeniu.

Między Pabjanicami a Łodzią, wskutek podmycia szosy, przewrócił się omnibus, napełniony kilkunastoma pasażerami.

Prawie wszyscy ponieśli dość ciężkie uszkodzenia, a jedna z izraelitek uległa zgnieceniu klatki piersiowej.

Z Kamińska piszą do nas pod d. 2-im b. m.

„Orkan wietrzny, wczoraj około godz. 8-ej wieczorem, połączony z bardzo silnym ulewym deszczem i piorunami, porobił straszne spustoszenia na polach i po wsiach.

We wsi Kamińsk, położonej o 9-ej wiorst od Radomia, przewrócił 2 stodoły, oborę i owczarnię; porzucił z korzeniami i połamał ogromne stare włoskie topole i kasztany; mnóstwo ptactwa zabitego leży po polach i drogach.

We wsiach Piastowie i Wsoli zostały zburzone doszczętnie 4 stodoły i owczarnia.

We wsi Taczewie orkan zabił około 100 owiec i uszkodził oprócz tego wiele zabudowań.

Na polach pszenicę, jeszcze nie żytą, wiatr wbił w ziemię, a złożoną w kopach porzucił na wszystkie strony.

Starzy ludzie nie pamiętają tak strasznej klęski, jaka w dniu wczorajszym dotknęła okolice Radomia.”

Właściciel Pęcie, pod Pruszkowem, p. Łuszczewski, komunikuje nam, że takich skutków nawałnicy nikt w całej okolicy nie pamięta.

Maleńka rzeczka Rnowa wylała na szerokiej przestrzeni, a woda w stawie pęćkim w ciągu niespełna paru godzin podniosła się o łokieć wysokości.

Woły, wyprowadzone dziś rano do orania, zagręzły w suchym zazwyczaj gruncie i roboty w polu musiano zawiesić.

Kłęska w zniszczonym i powalonym przez falę zboża nadzwyczaj jest dotkliwa.

Kłęska gradowa.

Na kilkanaście godzin przed burzą w okolicy Zawiercia, Myszkowa i Żarek, w promieniu kilku mil, spadł grad olbrzymich rozmiarów.

Pojedyńcze lodowce dotknęły wielkości jaj kurzych.

Zboże na pniu lub na pokosach leżące zostało doszczętnie zniszczone.

Dość powiedzieć, że wysokie topole przy drodze, prowadzącej z Myszkowa do Żarek, zostały nietylko z liści, ale nawet z gałęzi огоłoczone.

Grad w osadzie Żarki powybił wszystkie szyby, a w Myszkowie podobnie w budynkach kolejowych i na dworcu stacyjnym.

Okolica cała po gradzie, trwającym około 10-minut, przedstawia straszny widok spustoszenia.

Rolnicy załamują ręce z rozpacz, gdyż niewielu było ubezpieczonych, klęska więc dla niejednego stanowić może ruinę majątkową.

W kierunku Janowa jakaś kobieta, zaskoczona na drodze gradem, nie mając się gdzie schronić, została tak potłuczona, iż w parę godzin później, nie odzyskawszy przytomności, życie zakończyła.

Nekrologja.

† S. p. Marja z Blumów **Wierzbowska**, wdowa po arzędniku, po krótkiej i ciężkiej chorobie, opatrzona św. sakramentami, zmarła w dniu 2-im sierpnia 1888 r. Pogrzeb w smutku rodzina zaprasza krewnych, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeństwo, odbyć się mające w dniu 4-ym sierpnia r. b., to jest w sobotę, o godzinie 9-ej zrana, w kościele św. Karola Boromeusza przy ulicy Chłodnej, oraz na wyprowadzenie zwłok w tymże dniu i z tegoż kościoła, o godzinie 5-ej po południu, na cmentarz powązkowski. —2295—

† S. p. Kasylda z Malczewskich **Szablicka**, obywatelka miasta Warszawy, po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona św. sakramentami, zmarła dnia 1-go sierpnia r. b., przeżywszy lat 65. Pozostali synowie, córki, zięciowie i wnuki zapraszają życzliwych i znajomych na żałobne nabożeństwo, odbyć się mające w sobotę, to jest dnia 4-go sierpnia, o godzinie 10-ej zrana, w kościele Najświętszej Maryi Panny na Nowem Miście, a następnie na wyprowadzenie zwłok w tymże dniu i z tegoż kościoła, o godzinie 4-ej po południu, na cmentarz powązkowski. —2296—

† S. p. Marja **Lapczyńska**, panna, zakończyła życie w wsi Gamratka, powiatu nowo-mińskiego, w dniu 1-ym sierpnia r. b.

Zwłoki przewiezione zostaną do Warszawy. Pozostali bracia i siostra zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych na żałobne nabożeństwo, odbyć się mające w dniu 4-ym b. m., to jest w sobotę, o godzinie 10-ej i pół zrana w kościele św. Anny (po-bernardyńskim), oraz na wyprowadzenie zwłok w dniu następnym, to jest w niedzielę, o godzinie 5-ej po południu, na cmentarz powązkowski. —2305—

† S. p. Jan **Braun**, majster białoskórniczy, po długich i ciężkich cierpieniach, zmarł dnia 2-go sierpnia 1888 roku, przeżywszy lat 50.

Pozostała żona wraz z dziećmi zapraszają krewnych, przyjaciół i znajomych zmarłego na wyprowadzenie zwłok w dniu 5-ym sierpnia r. b., to jest w niedzielę, o godzinie 3-ej i pół po południu z kaplicy ewangelicko-augsburskiej przy ulicy Mylnej, na cmentarz tegoż wyznania, odbyć się mające. —2307—

† Jutro w sobotę, dnia 4-go b. m., odbędzie się w kościele św. Aleksandra, o godzinie 9-ej zrana, msza święta, za spokój dusz s. p. Dominika i Józefa **Zahorowskich**. —2302—

† Dnia 4-go sierpnia r. b., to jest w sobotę, o godzinie 9-ej zrana, w kościele św. Jana, odbędzie się nabożeństwo żałobne za spokój duszy s. p. Eugenji z Nathusiusów **Gardeckiej**. —2302—

TELEGRAMY

„KURJERA WARSZAWSKIEGO.”

Paryż 3-go sierpnia. (Tel. Aj. półn.) — Manewrom 6-go korpusu armji (Nancy), które mają się odbyć w jesieni, przypisują wyjątkowe znaczenie. Rezerwiści nie będą powołani, natomiast do skompletowania liczby oddziałów użyte zostaną wojska garnizonowe. Każdy bataljon będzie doprowadzony do kompletu 600 ludzi, każdy szwadron do 100 koni. Ogółem w manewrach weźmie udział 38 bataljonów, 36 szwadronów, 15 baterji i 2 kompanje inżynierskie.

Berlin 3-go sierpnia, g. 2 m. 30. (T. p. R. W.) — Bilety banku rosyjskiego : wczoraj 193.10). — Bilety banku rosyjskiego na dostawę (wczoraj 193.50).

CIEBDA.

Warszawa 3-go sierpnia

W obcych walutach ruch średni.

Za Berlin krótki żądano 52, płacono 51.85, 51.87 1/2, 51.82 1/2, 51.80 i 51.77 1/2.

Krótkim Londynem obracano po 10.55 1/2, 10.56 i 10.56 1/2, przy chęci otrzymania 10.57.

Paryż krótki ofiarowano po 42.02 1/2, oddawano po 41.85 i 41.87 1/2.

Wiedeń krótki sprzedawano po 86.10, żądając 86.20. W papierach obrotu średnie przy zmniejszonej dźwigni.

Dziś, z powodu uroczystego święta dworskiego, ceduły urzędowej nie będzie.

Godzina 12. Usposobienie słabe.

W. O.

SPRAWOZDANIA Z TÓARGW.

Artykuły żywności. Dostaw mniej niż w zeszłym tygodniu, z powodu niepamiętnej ulew i prac w polu, a prze-ważnie tylko przepięknie na targi przybyli. Ruch znaczny. Ceny normowały się jak następuje: **Chleb** nie nie tanieje, lecz uparcie trzymamy w jednej cenie, pyłowy bochenek trzy-funtowy płacono po 9, 10 i 12 kop., chleb razowy funt kop. 2 do 2 i pół, chleb tak zwany osiewany funt 3 kop., na straganach i w koszach chleb pyłowy czerstwy w większej niż w zeszłym tygodniu dostarczony ilości, za bochenek trzy-funtowy od 7 i pół do 8 kop. Bułki świeże wszelkich gatunków za dwie 1 i pół kop., za trzy 2 i pół kop., czerstwe za cztery 2½ kop. — **Mięso** w coraz większej ilości na wszystkie targi dostawiane, nie podnosi się w cenie. **Wołowina:** w lepszych częściach funt 12—13 kop., w gorszych od kop. 8 do 9. Połędwica od 22½—25 kop. za funt, ożór kop. 80 do 90, cynadry od 20 do 22½, za parę, cztery nogi od 40 do 45 kop. Flak cały od kop. 75 do 80, na wiązki od 2 i pół do 3 kop. Łoju funt od 11 do 12 kop. Głowizna wołowa funt od 5 do 5½ kop. **Cielęcina:** za funt z ćwierci 12—14 kop., w innych częściach 8—9 kop., watróbka 20—25 kop., mózdek 15—18 kop., cztery nóżki od 10 do 12 kop., łebek od 12—14 kop. — **Baranina** wciąż w sporej ilości dostarczana na wszystkie targi, dyszek i comber od 11 do 12 kop. funt, w innych częściach od kop. 7 do 8 za funt. **Wieprzowina** jak dawniej, za funt od szynki od 11 do 12 kop., boczek od 14—15 kop. Schab od 14 do 16 kop. Kielbasa świeża funt kop. 15 do 16. Ślonina świeża i sadło od 15 do 16 kop., solona funt 18 kop. Smałcu funt kop. 20. — **Proszki** niewiele i w tym tygodniu dostarczono, za małe sztuki żądano kop. 60, większe od 75 kop. do rs. 1.80. — **Drób** nieco mniej niż w zeszłym tygodniu dostarczono, płacono za indyka od rs. 2, indyczki rs. 1 kop. 50, pulardy od 50 do 60 kop., kaczki od 25 kop. Gęsi od rs. 1 do rs. 1 kop. 25. Kury od 50 kop. Perliczki tak samo. Kureczki mniej także było niż w zeszłym tygodniu, za małe 15 kop. żądano, cena większych od 18 do 20 kop. Ptactwa dzikiego w sporej ilości dostawiono, kaczki i dzikie płacono od kop. 90 do rs. 1 za parę, cyrunki para od kop. 75 do 90 kop. — **Ryby** w cokolwiek większej niż w zeszłym tygodniu ilości dostawione, choć cena zwłaszcza niektórych okazów nieco wyższa. Łosoś świeży funt od kop. 90 do rs. 1. Łosoś wędzony funt kop. 75. Jesiotr w bardzo małej ilości znajdował się na targach i drożej, za funt od kop. 40—45 żądano. Ikry dziś wcale nie było. Węgorza funt od 40 do 45 kop. Sandacz śniety funt od 25 do 30 kop. Szczupaki i karpie żywe funt od 40—45 kop. szczupaki śnięte za funt od kop. 20 do 30. Inne ryby funt od kop. 10 do 15. Raków sporo również było w tym tygodniu na targach, za kopę drobnych od 25 do 30 kop., większych od kop. 70 do rs. 1 kop. 60. — **Nabiał** w znacznie mniejszej niż w zeszłym tygodniu dostawiony ilości, płacono mleko niezbierane kwarta od 8 kop., zbierane kwarta od kop. 3 i pół do 4 i pół śmietanka od 15 do 16 kop. kwarta, śmietana od 20—30 kop. za kwarta, mleko kwaśne od 4 i pół do 5 kop. kwarta. Masło, którego także znacznie mniej dostawili okoliczni koloniści i włościanie na wszystkie targi warszawskie, płacono za funt bez soli kop. 22½ do 25, solone nieco taniej. Sery zwyczajne 5—20 kop. Sery owcze od 7½ do 20 kop. za barylę, ser szwajcarski funt od 25 do 70 kop., ser śmietankowy funt kop. 20 do 25. Twarożki od 4 do 7 kop. Jaja w sporej ilości dostawione na wszystkie targi w jednej prawie cenie, za kopę żądają od kop. 87½ do 90, na sztuki świeże u włościanek za dwa 3½ kop. — **Owoce** w ogromnej ilości zapełniają wszystkie targi, nieco taniej. Gruszki drobne od pół kop., lepsze gatunki po 1 i pół do 2 i pół kop., jabłka na sztuki po 1 i pół do 2 i pół kop., malony sztuka od 25—30 kop. Czeresni już nie ma, wiśnie obrywane funt od kop. 4, agrestu od kop. 4 funt, porzeczki funt od kop. 6, morele sztuka od kop. 2—3, truskawki funt od kop. 15—18, malin funt od kop. 18. renklody zagraniczne funt od kop. 18—20. Jagód mało, lecz nie są zbyt tanie, za garnuszki czerwonych od kop. 7 i pół, jagód czarnych kwarta od 5 do 6 kop., jabłka suszone krajowe funt 15 kop., gruszki suszone funt od 10 do 14 kop., sliwki suszone krajowe za funt od 7 do 13 kop., sliwki suszone zagraniczne funt od 25—30 kop. Powidła funt kop. 15, powidła konfiturowe funt kop. 18. Orzechy włoskie za kopę od 25 do 30 kop., orzechy tureckie za funt 18 do 20 kop. Cytryn i pomarańczy coraz mniej, cena ich od

kop. 7—8 za pomarańczę, 4 do 6 kop. za cytrynę. Grzyby suszone wianek duży od 15 do 20 kop., półwianki 8—10 kop. Pieczarki za blacik od kop. 10 do 15 kop., grzybów świeżych sporo na targach, lecz drożej się wciąż z niemi, żądając za niewielki blacik po kop. 15. — **Warzywa** w coraz większej ilości na targi są dostawiane tak przez włościan jak i okolicznych ogrodników. Kartofle stare sprzedawane są po 7 do 8 kop. garniec, kartofle młode garniec od 4—5 kop. Buraczków młodych pęczek od 1 i pół kop., marchewki młodej pęczek od 2 kop., pietruszki młodej pęczek od 2 kop. Ogórki znacznie staniały, spory za pół kop. dostać można. Kalafiori sztuka od 2 kop., szczyptorku pęczek od pół kop., za kwartę strączków od 1 i pół kop. Kalarepy pęczek od kop. 2 i pół do 3. Kapuśy główka od kop. 2, rzodkiewki czerwonej pęczek od kop., rzodkiewki białej pęczek od 1 i pół kop. Rzepki pęczek 2 kop.

Targ Witkowskiego.

Dnia 3-go sierpnia 1888 roku.

Olbrzymia ulewa, która odwiedziła nocą dzisiejszej nasze miasto, nie dozwoliła okolicznym dostawcom przybyć na targ dzisiejszy. Dowiedziano przeto zaledwie 10 korey pszenicy, 60 korey żyta nowego żyta suchego i 300 korey owsa. Usposobienie targu nie da się właściwie określić. Sprzedawano pszenicę wyborową po 6.60, żyto nowe suche po 4.15, a owies po 2.25 gatunki niskie, średnie lepsze po 2.40, wyborowe zaś po 2.50 do 2.60. Siano zrywano po 25 do 30 kop., słomę po 20 i 22 i pół kop. za pud.

— Na korzyść komitetu Towarzystwa Krzyża czerwonego wpłynęło od dnia 1-go czerwca do dnia 1-go lipca 1888 roku.

A) Składek od członków:
Od Aleksandra Iwanowicza Świeczina 10 rs., od Aleksandra Filipowicza Deppa 5 rs., od Elżbiety Fedorowny Depp 5 rs., od Izraela Haberbanda 5 rs., od Mitrofana Leontjewicza Stefanowicza 5 rs., od Aleksandry Antonowny Stefanowicza 5 rs., od Teodozja Arkuszewskiego 5 rs., od Oskara Romanowicza von Boka 5 rs., od Aleksandra Petrowicza Własowa 5 rs., od Jurja Gregorjewicza Malugi 3 rs., od Elisieja Apolkarjewicza Nowosielskiego 2 rs., od Eugenjusza Wasilowicza Litwini 2 rs., od Wasyla Rodionowicza Malikina 2 rs., od Pawła Pawłowicza Sieliewierstowa 2 rs., od Augusta Angustowicza Redera 2 rs., od Mikołaja Józefowicza Rogowskiego 2 rs., od Walerego Mikołajewicza Sziszkina 2 rs., od Mikołaja Chrystjanowicza Szredera 2 rs., od korneta Ozierowskiego 2 rs., od sztabs-rotmistrza Miłakowskiego 2 rs.

B) Jednorazowo:
Otrzymało z widowiska, danego na korzyść komitetu w teatrze Wielkim przez trupę małoruską dnia 2-go maja tego roku 572 rs. 15 kop., od naczelnika gubernji lubelskiej zebrane od mieszkańców 231 rs. 32 kop., od warszawskiej izby skarbowej potrącone z pensji dziewięciu osób na spłatę wydanej im pożyczki 63 rs., od urzędników służących w warszawskiej głównej komorze celnej składowej 34 rs., od panów oficerów drugiej brygady strzelców 25 rs., od wileńskiego zarządu okręgowego intendenturę potrącone z pensji porucznika Martynowa na spłatę zaciągniętej przez niego pożyczki 20 rs., od zawiadującego sprzedażą biletów loteryjnych potrącone z dochodu od kolektorek prywatnych Cielwowskiej i Dziurkowskiej na spłatę długu 20 rs., od naczelnika powiatu lubelskiego zebrane od różnych osób 12 rs. 79 kop., otrzymane ze sprzedaży niepotrzebnego papieru 12 rs., od siedleckiej izby skarbowej potrącone z pensji wdowy po kapitanie Dorodnikowej na spłatę długu 9 rs. 88 kop., od kijowskiej izby skarbowej potrącone z pensji sztabs-kapitana Gasińskowskiego na spłatę zaciągniętej pożyczki 9 rs. 88 kop., od naczelnika powiatu sandomierskiego zebrane od różnych osób 7 rs. 44 kop., od wójta gminy Pruszków jako ściągnięte od różnych osób kary 7 rs., od panów oficerów 39-go tomskiego pułku piechoty 5 rs. 15 kop., od panów urzędników służących w gminie Jabłonne 4 rs. 34 kop., od panów urzędników w bielskiej powiatowej izbie skarbowej 2 rs. 76 kop., od panów urzędników służących we włodawskim urzędzie powiatowym 1 rs. 6 kop.

Ogółem wpłynęło 1,113 rs. 77 kop.

A z remanentem po dzień 1-szy czerwca r. b. 30,063 rs. 57½ kop.

Z sumy tej wydano:
Na utrzymanie ochrony dziecięcej we wsi Czerniakowie 220 rs., na utrzymanie przytułku na Pradze 192 rs., wypłacono pensje służącym w kancelarii komitetu 70 rs., na utrzymanie przytułku dziennego przy ul. Długiej 64 rs. 10 kop., wydano na potrzeby kancelaryjne komitetu 50 rs.

Dano tytułem pożyczek:
Wdowie po poruczniku Antoninie Świerzbinskiej 60 rs., dymisjonowanemu asesorowi kolegiemu Czystjakowowi 60 rs., wdowie po poruczniku Zofji Gosławskiej 24 rs.

Dano zapomogi:
Dymisjonowanemu felerzerowi klasowemu Jakowlewowi 75 rs., wdowie po dymisjonowanym podpułkowniku Boczar-skiej 25 rs., dymisjonowanemu asesorowi kolegiemu Czyst-jakowowi 25 rs., byłej nauczycielce klasy przygotowawczej w gimnazjum żeńskim Łuninowej 10 rs., wdowie po poru-czniku Zofji Gosławskiej 10 rs., wdowie Helenie Gerasimo-wowej 10 rs., wdowie po sztabs-kapitanie Werdi 5 rs., wdo-wie po sztabs-kapitanie Żadarnowskiej 5 rs., wdowie po sztabs-kapitanie Chrzanowskiej 5 rs., wdowie po radcy dworu Szejni 4 rs., córce byłego nadzorca szpitala wojskowe-go Konstantinowej 3 rs., dymisjonowanemu unter-oficerowi Jakowlewowi 3 rs., wdowie po dymisjonowanym szere-gowem Kosucińskiej 3 rs.

Ogółem wydano 923 rs. 10 kop.
Na dzień 1-szy lipca roku 1888-go pozostało się 29,140 rs. 47½ kop.

— Dr **Władysław Bruner** po powrocie, przyjmuje z chorobami żołądka i kiszek, od 4—6 po południu. Zielna 27. 812

Dentysta **J. Baumgart**, Żelazna Brama nr 4 przy ogrodzie Saskim. Wprawia zęby sztuczne, leczy, plombuje i reperuje za możliwie przystępne ceny. 2174

— Kwit rekrucki do sprzedania. O warunkach dowiedzieć się można w biurze notariusza Skordeli w Kijowie. (796)

przeprowadził się vis-a-vis na Nowy-Swiat nr 37. Przyjmuje codziennie chorych od godziny 10 zrana do 2 po południu i od 3-iej do 6-iej wieczór. Leczy, plombuje i wstawia sztuczne mineralne zęby. 2273

— **Szkola Rzemiosł**, Jasna Nr 3. Zapis uczniów odbywać się będzie od d. 1 do 20 Sierpnia, w porze od 9—10 i pół zrana i od 3 i pół do 5 po południu. Egzaminu wstępne i poprawki od 20-go Sierpnia. (823)

— **STOLARZ Władysław Prantl**. Nowogrodzka Nr 13. (2800)

— **Szkola męska B. Germajze** przeniesiona z ulicy Dzikiej na ulicę Świętojerską do domu W. Nadziei nr 30. Zapis uczniów przycho-dnich i pensjonarów, odbywa się od godz. 9 do 12 i od 4 do 6-iej wiecz. 2256

— Zakład pogrzebowy **Felczyńskiego**, Nowy-Swiat 50, załatwia pogrzeby, ekshumacje, sprze-daje trumny, żałoby kompletne najtaniej. (2199)

10 Złotych Medali i Dyplomów honorowych 10
EKSTRAKT MIĘSNY KOMPANJI

LIEBIGA

Z FRAY BENTOS (Ameryka Południowa).

Prawdziwy tylko

wtedy, gdy na
etykiecie każ-
dego słoika

J. v. Liebig.

wydrukowane jest nazwisko niebieską farbą.

Ekstrakt Liebiga służy do doraźnego przygotowania wybornej i posilnej zupy, jak również do poprawienia i zaprawy wszelkich zup, sosów, jarzyn i leguminy, a dobrze użyty, stanowi punkt wielkiej oszczędności w gospodarstwie domowym. Wyborny, jako środek wzmacniający dla chorych i osłabionych.

Dostać można we wszystkich większych Składowach towarów kolonialnych, de-likatesów, materiałów aptecznych, Aptekach i t. p. 658R

SKŁAD GŁÓWNY u KAROLA JACOBSON,
Chłodna Nr 19, Nr telefonu 410.

Zarząd Zakładu Gazowego w Warszawie,

ma zaszczyt podać do wiadomości WW. PP. Konsumentów, że rewizje rur i urządzeń gazowych wykonywają się bezpłatnie, po otrzymaniu piśmienne-go zapotrzebowania. 166R

Niniejszem mam zaszczyt donieść Sz. Publiczności, iż należący do mnie w Zakładzie kąpielowym w Zop-pocie mieszczący się

„Hotel Victoria i Pensjonat”

na własny przejąłem rachunek, oddawszy Zarząd takowego panu Emilowi TISCHLER. Nie szczegóło ani kosztów, ani trudów, by Hotel jak i Pensjonat postawić na najlepszej stopie i przy znanym swem przepięknie i zachwycającem położeniu, uczynić przybytkiem jak najmilszym. Dostateczne zasoby materialne, dające rękojmię pod względem wywiązania się tak z zobowiązań p. Tischlera jak mych własnych, upoważniają nas do nadziei, iż potrafiemy zaskarbić sobie i nadal przychylną szerokią Publiczność.

Gdańsk-Zoppot, w Sierpniu 1887.

Z wysokim poważaniem

1075 Albert Hinterlach.

PENSJA ŻEŃSKA
SABINY TEGAZZO,

Długa Nr 11, 1145r

zawiadamia Szanownych rodziców, że zapis nowo-wstępujących uczennic przycho-dnich i pensjonarek, rozpoczyna się od 1-go Sierpnia, od godz. 11-iej do 1-iej w południe. Tamże z upoważnienia władzy przyjmuje się uczennice uczęszczające do gimnazjum.

COPAHON
APTEKA
K. LERCOWSKIEGO
133 Marszałkowska 133
Z pozwolenia Departamentu
Medycznego wyrabia
COPAHON
niezawodny przeciw
Rzerzaczce
Cena Rs. 1.
COPAHON
930R

!!! Proszek Kajenny!!!

Jedyny środek na wygnienie ro-bactwa domowego, przewyższający w skutku proszek perski.

Tynktura na Plaskwy!

która je niszczy w jednej chwili, oraz Papier na muchy skuteczny, Pro-szek Perski, Dalmacki świeży, poleca Skład Wyrobów Chemicznych

W. Dzisiejewskiego,
ulica Senatorska Nr 28, dom P. Kaftala, wprost kościoła po-ro-formackiego. 993

BROWAR PAROWY KAROLA MACHLEJD,

Chłodna 45.—Telefonu 425,

poleca znane ze swej dobroci i znajdujące coraz większy zbyty Piwo Lagrowe „Leżak,” jakoteż nader wzmacniające Piwo Kulmbachskie.

Butelkowanie piwa odbywa się li tylko w browarze pod dozorem Zarządu.

Na korkach z obu stron wypalona firma.

Sprzedaż piwa oprócz w browarze, uskutecznia się jeszcze w 2-ch nowo-otworzonych sklepach w Hotelu Polskim i Angielskim, oraz u wielu pierwszorzędnym pp. Kupców i w znaczniejszych składach wódek.

1057

Wielki medal srebrny

FARBY LAKIERY POKOSTY

polecają Zakł. przemysł. chemicz.

W. KARPINSKI & W. LEPPERT

w Warszawie Plac Bankowy.

Cenniki franco i gratis.

Maszyny Powroźnicze

najkompletniejszej konstrukcji, do wyrobu przedmiotów powroźniczych wszelkiego rodzaju, oraz igły do maszyn powroźniczych, dostarcza po cenach najniższych. Hugo Günther, Chemnitz, Saksonja.

Wyprzedaż Obić Papierowych

w Sklepie pod „Merkurym,”

przy ulicy Senatorskiej, obok kościoła Ś-go Antoniego.

Z powodu zupełnego zwinienia interesu, wyprzedaż trwać będzie przez przeciąg miesięcy letnich, po cenach dotychczas niepraktykowanie niskich t. j. niżej cen fabrycznych.

1088r

29. Senatorska 29. „Merkury.”

IGNACY GANTZWOLH,

Przedsiębiorstwo Robót Asfaltowych

Fabryka ulepszonej Tektury

Fabryka posadzek ze sztucznego kamienia w różnych kolorach, robót mozaikowych i betonowych,

wykonywa roboty asfaltowe, dekarские i betonowe, oraz poleca tekturę do krycia dachów, lak asfaltowy, smolę, cement najlepszych marek, cegłę ogniotrwałą i wszystkie inne materiały, wchodzące w zakres specjalności przedsiębiorstwa.

Zamówienia przyjmują się w kantorze przedsiębiorstwa, ulica Królewska nr. 47.

940

BRACIA GENELI,

Długa 19.

Korzystne kupno dla Myśliwych i Fabrykantów broni, z powodu zwinienia interesu, przybory myśliwskie i broń, po bardzo niskich cenach.—Wyprzedaż wszystkich towarów, jako to: maszyny do kuli, przybity, różne przybory.

Łby dzika i rogi jelenie, po bardzo niskich cenach.

1161R

BURSZTYŃSKI & Co

Skład Materiałów Aptecznych, Farb i Lakierów, poleca po najtańszych cenach:

Wodę Kolońską krajową i zagraniczną.
Perfumy w oryginalnych flakonach i na wagę.
Mydła krajowe i zagraniczne.
Puder i Puszki łabędziowe.
Proszki i Kreda do zębów.
Elixiry do płukania ust.
Ocet toaletowy, Glicerynę.

Oliwę Nicijską najlepszą.
Ocet stołowy, kuchenny i do konserwów.
Krochmal i Farbkę.
Benzynę do palen i palenia.
Proszek do samowarów i noży.
Papier na muchy, Naftalinę na mole.
Proszek perski, dalmacki i kajenny.

1198R

KRAKOWSKIE-PRZEDMIEŚCIE Nr. 17.

A. TATARKIEWICZ

Nauczyciel Tańców Salonowych

ma zaszczyt zawiadomić osoby interesowane, że z dniem 4 Sierpnia r. b. rozpoczyna wykład nauki Tańców w różnych dniach i godzinach dogodnych dla uczących się. — Chmielna Nr. 45, wprost Zielonej, 1-sze piętro od frontu.

1069

Poszukuje się dzierżawy dużego MAJĄTKU.

Oferty z dokładnym opisem i ceną, uprasza się przesyłać do Biura Ogłoszeń pp. Rajchmana i Frendlera, Senatorska 26, pod „Majątek”.

1254R

WINO zawierające PEPTON

CHAPOTEAUT

Aptekarza w Paryżu.

Pepton jest substancją wytworzoną przez strawienie mięsa wołowego za pośrednictwem pepsyny, jakoby przez działanie samego żołądka. Tym sposobem karmi się chorych, ozdrowieńców i osoby cierpiące na anemię, osłabione w skutek chronicznego niedostatecznego i mozolnego trawienia, mające wstręt do pokarmów dotknięte gorączką, diabelem, suchotami, dysenterią, chorych na raka, wątrobę i żołądek.

Składy w Paryżu, 8, ulica Vivienne i we wszystkich aptekach.

INVENTION
Breveté S.G.D.G.

Nagrody za najlepszą naukę i metody, patenta wynalazku, Paryż, Bruksela i innych stolic.

Ważne dla Dam.

KSAWERY GŁODZIŃSKI, autor znanych „Najnowszych i najpraktyczniejszych metod kroju ubiorów damskich,” już 12 edycji, powrócił z objazdu szkół swoich w Rosji, do szkoły w Warszawie, Nowo-Senatorska Nr. 2, gdzie przeprowadza egzamina, wydaje świadectwa i kieruje wykładami bez przerwy, na naukę kroju i szycia sukien i okryć, przyjmuje każdodziennie.—Uwaga. Wkrótce opuści prasę „Najnowszą uproszczoną metodą kroju wszelkiej bielizny” w polskim i ruskim języku wydanie 2 i 3-cie, całkiem na nowo opracowane przez K. Głodzińskiego, zawierające najnowszą piękną wzory i wyczerpujące jasne objaśnienia.

968

„POMOC”

TOWARZYSTWO UBEZPIECZEŃ

od nieszczęśliwych wypadków,

powierzyło mi swoją

Jeneralną Reprezentację

w guberniach Królestwa Polskiego.

Ubezpieczenia wchodzące w zakres działalności Towarzystwa załatwiane i wszelkie co do nich objaśnienia, prospekty i druki udzielane będą w moim biurze w Warszawie przy ulicy Marszałkowskiej pod Nr. 149 oraz w agenturach i rzecznictwie ustanowionych i nadal ustanowić się mających.

Lista imienna agentów wkrótce będzie ogłoszona.

Reprezentant jeneralny

D. Rosenblum,

1256R

ulica Marszałkowska Nr. 149.

Energiczni i zabiegli kandydaci na agentów w Warszawie i na prowincji, zgłaszać się zechcą do mnie osobiście lub listownie.

Natalja Porazińska.

Przełożona pensji żeńskiej 6-cio-kl.

w Warszawie, Szpitalna Nr. 1, zawiadamia osoby interesowane, że zapis uczniem na rok szkolny 1888/9, rozpocznie się 16-go Sierpnia, lekcje 3-go Września.

966

HOTEL CENTRALNY w Krakowie, Plac Matejki, w pobliżu dworca. Nowo urządzone, wszelkie dogodności, komfort zagraniczny. Restauracja w miejscu. Ceny umiarkowane. Poleca się Szanownej Publiczności.

1034

Nabywcie znakomitych

MACHZORIM izrael

z polskim przekładem p. Straucha, jedynie u naucz. Kazańskiego, Wielka 45. Księgarzom rabat.

1070

Redaktor: Andrzej Czarnecki - Wydańcy: Wacław Rajmachecki i Andrzej Kuchewicz (wraz z Plugi)